

Gella, Aleksander

Posiedzenie Rady Naukowej Zakładu Historii Nauki i Techniki PAN

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 6/2, 347-348

1961

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

POSIEDZENIE RADY NAUKOWEJ ZAKŁADU HISTORII NAUKI I TECHNIKI PAN

W lecie 1960 r. została powołana Rada Naukowa Zakładu Historii Nauki i Techniki w następującym składzie: przewodniczący — prof. A. Birkenmajer, członkowie: prof. prof. H. Barycz, J. Bukowski, W. Hubicki, B. Leśnodorski, B. Olszewicz, E. Olszewski, K. Opalek, J. Pazdur, P. Rybicki, S. Skarżyński, B. Suchodolski, W. Tańczycki, K. Estreicher, doc. doc.: J. Michalski, M. Radwan, W. Voisé.

Dnia 15.XII.1960 odbyło się posiedzenie Rady Naukowej Zakładu poświęcone głównie czterem następującym zagadnieniom. 1. Ustalenie planu następnych posiedzeń. 2. Omówienie planu prac Zakładu na rok 1961. 3. Dyskusja nad planem wydawniczym. 4. Sprawy personalne.

Najdłuższa dyskusja toczyła się nad planem prac na rok następny. Prof. B. Suchodolski dając ogólną charakterystykę zadań podjętych w planie, podkreślił rozbieżność zachodzącą pomiędzy dążeniami Zakładu do koncentrowania się na zagadnieniach syntetycznych i związanych z opracowywanym podręcznikiem Historii Nauki Polskiej z jednej strony a indywidualnymi zainteresowaniami pracowników z drugiej. Trudnym, ale koniecznym zadaniem Zakładu jest włączenie do swego planu tych nieraz odległych od głównych zadań, prac indywidualnych. Mówca podał do wiadomości, że decyzją prezydium PAN włączoną została do Zakładu „Pracownia Reedykcji Bibliografii Polskiej XIX wieku” Kierownikiem Pracowni pozostał prof. dr K. Estreicher.

Prof. B. Leśnodorski zgłosił następujące uwagi: 1. O konieczności wiązania zagadnień historii nauki z życiem gospodarczym kraju. 2. O możliwości finansowania niektórych prac przez nienaukowe instytucje życia gospodarczego. 3. O potrzebie objęcia podręcznikiem historii nauki okresów późniejszych niż pozytywizm.

Prof. J. Pazdur postulował: 1. Traktowanie historii nauki w taki sposób, aby uwiidocznic zależność rozwoju historii techniki od postępu nauki. 2. Wstawienie do planu równorzędnie z podręcznikiem historii nauki, zarysu historii techniki:

Prof. E. Olszewski zwrócił uwagę na szczególne trudności związane z podjęciem pracy nad zarysem historii techniki polskiej. Uważa, iż należy wstrzymać się od wstawienia tego punktu do planu, należy natomiast zająć się opracowaniem dziejów nauki polskiej po 1945 r.

Rada przychyliła się do wniosku prof. Suchodolskiego, który po wskazaniu trudności ustalenia zakresu i definicji „historii techniki” — zaproponował powołanie specjalnej grupy osób do opracowania koncepcji podręcznika historii techniki i przedyskutowania jej z pracownikami Instytutu Historii Kultury Materialnej.

Prof. Barycz wysunął zagadnienie hierachii tematów w planie. Prof. Suchodolski stwierdził, iż kierownictwo Zakładu posiada ustaloną hierachię prac „na codzien”. Nie mogła ona zostać uwypuklona w planie, gdyż plan obejmuje również wiele drobnych i niecentralnych prac, których nie można pominąć.

Prof. Olszewicz sugerował objęcie planem prac Zakładu „Słownika Lekarzy Śląskich”. Po dłuższej dyskusji, w której brali udział prof. Barycz, Estreicher, Suchodolski i doc. Michalski, Rada zleciła prof. Skarżyńskiemu uzyskanie od Zespołu Historyków Medycyny dokładnego programu prac nad Słownikiem.

Plan prac Zakładu na 1961 r. został przyjęty z uwzględnieniem ustalonych w dyskusji zastrzeżeń.

Plan wydawniczy na 1961 r. został przedstawiony przez mgr Zofię Skubałę. Plan za 1960 r. zostanie wykonany w 100%, a obejmować będzie 185 arkuszy wydawniczych. Plan na 1961 r. został zmniejszony decyzją Komisji Wydawniczej do 154 arkuszy.

W dyskusji nad planem wydawniczym prof. Estreicher podał, iż odnośnie prac nad reedycją *Bibliografii Polskiej XIX wieku* przewiduje opracowanie części od litery D do G. Następnie przedyskutowano taktykę lokowania prac mniejszych. Prof. Olszewicz zgłosił projekt wydania *Katalogu Atlasów Biblioteki Uniwersytetu w Wilnie*. W sprawie tej po krótkiej dyskusji, uchwalono poparcie dla wniosku prof. Olszewicza oraz postanowiono starać się o wydanie *Katalogu* jako pozycji nadzwyczajnej. Doc. J. Michalski wystąpił z projektem wydania siedmiotomowej *Korespondencji Żaluskich*. Po dyskusji Rada postanowiła odłożyć zajęcie się tą sprawą na okres późniejszy. Po rozpatrzeniu sprawy wydania referatów przygotowanych na IX Międzynarodowy Kongres Historii Nauki w Madrycie, ustalono, że będzie rzeczą celową wydanie jednego tomu tematycznie jednolitego, a nie obcojęzycznego zeszytu „Kwartalnika”.

Aleksander Gella

JUBILEUSZ PROF. DRA ALEKSANDRA BIRKENMAJERA

W dniu 19 stycznia 1961 r. odbyło się w Warszawie w Pałacu Kazimierzowskim uroczyste zebranie jubileuszowe z okazji ukończenia 70 lat życia przez prof. dra Aleksandra Birkenmajera. Organizatorami zebrania byli: pracownicy Katedry Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Warszawskiego oraz Zakładu Historii Nauki i Techniki Polskiej Akademii Nauk. Przebieg całej uroczystości miał charakter niezwykle serdeczny i podniosły; podajemy tu w skrócie jej najistotniejsze momenty.

Po otwarciu Zebrania przez doc. dr Krystynę Remerową, kierownika Katedry Bibliotekoznawstwa UW — jako pierwsi złożyli w serdecznych słowach podziękowanie Jubilatowi za jego dotychczasową pracę: prorektor UW prof. dr Witold Czachórski i dziekan Wydziału Filologicznego UW prof. dr Eugeniusz Sawrymowicz.

Następnie prof. dr Eugeniusz Rybka, kierownik Katedry Astronomii Uniwersytetu Jagiellońskiego, wygłosił referat omawiający zasługi prof. Birkenmajera na polu historii astronomii. Mówca ograniczył się do trzech głównych punktów działalności Jubilata w tej dziedzinie: jego prac nad Witelonem, Kopernikiem oraz prowadzonych obecnie badań nad odcinkami dziejów astronomii w ramach prac nad zbiorowym dziełem *Historia astronomii polskiej*; w referacie podkreślona została decydująca rola prof. Birkenmajera w pracach nad tym dziełem.

Zasługi Jubilata na polu bibliologii, pracy organizacyjno-bibliotekarskiej oraz związanej z tymi dziedzinami działalności dydaktycznej — scharakteryzował dyrektor Biblioteki Jagiellońskiej doc. dr Jan Baumgart. Zasługi te mówca ujął na tle ważniejszych wydarzeń z życia Jubilata dając przez to pełniejszy obraz jego osobowości oraz postawy moralnej i obywatelskiej.

Prof. dr Helena Więckowska, dyrektor Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego, omówiła powiązania działalności naukowej prof. Birkenmajera z nauką światową, jego kontakty z uczonymi innych krajów; podkreśliła fakt, iż cieszy się on wielkim autorytetem na terenie międzynarodowym, czego przejawem jest m. in. jego wybór do władz szeregu międzynarodowych organizacji i towarzystw naukowych.